

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . 1 frt 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kurczaparti-utca 31. szám,
hova a lap szellemi részét
illető közlemények előfize-
tési pénzek és hirdetések is
küldendők.

SZENTESI LAP

POLITIKAI ÉS VEGYES TARTALMÚ KÖZLÖNY.

Megjelen hetenként háromszor:
vasárnap, szerdán és pénteken reggel.
Egyes szám ára 5 kr.

Főszerkesztő és kiadó-tulajdonos:
S I M A F E R E N C Z.
Felelős-szerkesztő:
K O V Á T S K Á L M Á N.

Lapunk megrendelhető:
a kiadóhivatalban és lapkihordóink útján,
kik az előfizetési pénzeket is felvehetik.

Hirdetéseket

és nyílt-téri közleményeket
a kiadóhivatal mérsékelt ár-
jegyzék szerint számít.

Egyes példányok

kaphatók lapunk nyomdájá-
ban valamint Stark Nándor
és Szigethy Z. könyv- és
papírkereskedésében.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Zörgesetek megnyittatik.

Az egész ország a gazdák panaszától
viszhangzik. Rossz a termés, alacsony az ár,
a külömben is eladósodott magyar gazdának
tönkre kell menni!

E panasz jogos, s az is igaz a mit e
lap mult számának vezércikkéből olvasok,
hogy a kormány vámviszonyaink rendezésé-
vel nagy mértékben folyhatna be a magyar
nyerstermény, s így különösen a gabnaárak
emelkedésére, s ez által a magyar mezőgazda
jobbletének előmozdítására.

S hogy eddig ez irányban a kormány
és törvényhozás nem igyekezett vámviszo-
nyaink rendezése által az ország közgazda-
sági helyzetén javítani, ennek okát én nem
csak abban látom, hogy Magyarország, a
vámkérdés rendezésénél Ausztriával áll szem-
ben, hol a mi magyar politikusaink és kormá-
nyférfiaink rendszeresen kudarczal szokták
lerakni a fegyvert; hanem főokát látom a
bajnak abban, hogy: a magyar politikai élet
összes figyelmét és erejét ma a nagy egy-
házi és közigazgatási reform-kérdések kötik
le, és sem a nemzet, sem az állam irányadó
elemei, nem foglalkoznak mélyrehatólag a ma-
gyar közgazdasági élet bajainak okaival s így
éppen azok, a kik hivatva volnának a ma-
gyar mezőgazda sorsán javítani, nem
ismerik a bajt s ha hallják is: nem veszik
komoly figyelembe mindaddig a magyar gazda
panaszát, a míg az állam e nagy fentartó ele-
mének sorsában teljes megrázkódtatás, sőt
katasztrófa nem következik be.

Állam-kormányzatunkban sajnosan ural-
kodó jelenség az, hogy kormány, törvény-
hozás, de maga a sajtó is, csak akkor lép
teljes vehemenciával nagy állami kérdések
szolgálatába, mikor a kormányzat valamely
vonalán a veszély imminenter lép fel s már
a katasztrófa fenyeget.

A magyar mezőgazda sorsa már rég ott
áll a katasztrófa küszöbén, de a magyar ál-
laméletnek, a magyar mezőgazda az igazi
igavonó járma s egyuttal a legbékésebb és
legtürelemesebb eleme. Természetes tehát hogy
ez az osztály, míg csak össze nem roskad
nem népgyűlésezik, nem követel és nem fe-
nyegtetőlődzik s így az állam-kormányzat ezt
az elemet, az érdekében itt, amott felhangzó
panaszokkal szemben is, úgy tekinti: mint
a melynek lehetnek ugyan bajai, de sorsa
még nem aggasztó, a körötte és felette járó
veszély még nem oly nagy, melyet egy jó
esztendei termés el nem hárihatna s így ál-
lami beavatkozásra, a kormány kivételes se-
gítségére, ma még nincs szüksége a magyar
mezőgazdának.

Igy áll a dolog: Azért nem törődik a
magyar mezőgazda sorsával senki; mert a

társadalom ezen rétege, minden hangosabb
panasz nélkül engedi magát a tönkremenés
vonalához sodortatni.

Jövőre egy másik cikkben reá fogok
mutatni, hogy mezőgazdasági életünk rend-
kívüli anyagi hanyatlásában mily óriási része
van a gazdasági kultur tevékenység hiányá-
nak is; de itt jelen cikkemben csak annál ki-
vánok maradni, hogy a kormányok 1867 óta;
azért nem törődtek sokat a magyar mező-
gazda sorsával; mert maga a gazda is, azon-
tul hogy szántott és vetett s otthon panasz-
kodott a rossz termés és alacsony ár miatt,
egyebet semmit nem tett saját jobb volta ér-
dekében.

Innen van, hogy nincs Magyarországnak
önálló mezőgazdasági politikája. S innen van,
hogy bár Magyarország par excellenc mező-
gazdasági állam, s így az állam-kormányzat-
ban, a mezőgazdasági érdekeknek kellene
döntő súlylyal birni, mégis az ugynevezett
földmivelésügyi minisztérium az, mely kormá-
nyzatunkban a legkisebb súlylyal bir, leg-
kevesebb dotációval rendelkezik s csak nap-
ról-napra él a nélkül, hogy kormányzati
ténykedésének, a mezőgazda sorsában na-
gyobb eredményeket mutathatna fel s az állam-
élet más követeléseivel szemben védbástyájául
szolgálja, a mezőgazda érdekének.

A földmivelésügyi minisztérium ma, úgy
a mint van, úgy a mint köz-kormányzati te-
vékenysége megnyilatkozik, nem egyéb, mint
egy magas fórumu jószágigazgatója a házi
kezelés alatt álló államkincstári birtokoknak.

De nem az a fő a magyar mezőgazdára
nézve, hogy az állam, hogy bir gazdálkodni
az ország legjobb földjén: a mezőhegyesi
kincstári uradalomban; mert a mezőhegyesi
óriási kincstári birtokot nemcsak az állam,
de a legügyefogyottabb polgára is az ország-
nak, képes úgy kezelni, hogy a gazdával
együtt a rajta élő népnek uri existenciát s
még azonfelül az állam kincstárának sokkal
nagyobb jövedelmet produkál.

Nem ez a fő a magyar mezőgazda sor-
sára nézve, hanem az, hogy az állam ott le-
gyen a maga segítő karjával mindenütt, hol az
egyesekek ereje nem elég a fennforgó bajok
leküzdésére.

Oly politikát azonban, mely a magyar
mezőgazda érdekét minden irányban és min-
denkivel szemben megfogja védelmezni, csak
akkor fog a kormány és törvényhozás követni,
ha a magyar mezőgazda ezt megköveteli tőle.

Ne nézze tehát a magyar mezőgazda
összetett kézzel, hogy miként pusztul el kö-
rölte minden s mint fogy el talpa alól a
föld, hanem emelje fel követelő szavát a kormá-
ny és törvényhozással szemben.

Ott vannak a városi és községi közgyü-
lések, gazdasági egyletek, törvényhatóságok,

Nyilják meg mindannyinak szája. Mind is-
meri a bajt, formulázza a baj orvoslására
szóló módokat és eszközöket s ne szűnjék
meg küzdeni addig, míg a gazda panaszát
meg nem hallgatják és nem orvosolják. S
mindjárt lesz Magyarországon önálló mező-
gazdasági politika s lesz helyesebb vámrend-
szer, jobb ár és jobb sorsa a magyar mező-
gazdának.

Tenni kell. Az idő nagyon is elérkezett,
ne nézzük összetett kézzel, hogy miként megy
tönkre a magyar államnak hazafi és nemzeti
szempontból is legbiztosabb fentartó eleme
a magyar mezőgazda!

Gimnáziumunk államosítása.

Örömmel irhatjuk, hogy gimnáziumunk
államosítva lesz és pedig nem úgy, hogy a
város kénytelen legyen évi 15 ezer frttal já-
rulni a gimnázium fenntartási költségéhez,
hanem csak 10 ezer frttot kell a városnak
évenként áldozni erre a célra.

Az volt tehát a város érdekében elfoglalt
helyes és elfogadható álláspont, amelyet la-
punk képvisel és amelyet Burián polgármes-
ter foglalt el ebben a kérdésben, szemben az
államosítás kérdésének megoldására kiküldött
bizottsággal.

Burián polgármester ismerve most már
a városi képviselőtestület álláspontját, fel-
kérte Sima Ferenc országos képviselőt, kinek
a vasutépítés ügyében — daczára beteges
állapotának — sürgősen Pestre kellett utaz-
nia, hogy menjen vele Eötvös Loránd köz-
oktatásügyi miniszterhez és tegyenek lépést
aziránt, hogy a kormány a város tehervise-
lési képességének komoly és méltányos mér-
legelésével vegye át a gimnáziumot állan-
kezelés alá.

Az eljárás eredményéről lapunk jövő-
számában bővebben referálunk, itt tájékozá-
sul közöljük a „Magyar Hírlap“-nak idevonat-
kozó következő közleményét:

„A szentesi főgimnázium államosítása.
Szentes városa még gróf Csáky miniszter-
sége alatt kérte, hogy a kormány vegye a
szentesi főgimnáziumot állami kezelés alá,
Gróf Csáky elvileg elfogadta e gimnázium
államosítását s utasította Békéssy Gyula tan-
kerületi főigazgatót, hogy Szentes városával
indítsa meg a tárgyalást, hogy a gimnázium
államosítása esetén a város mivel járul a
gimnázium fenntartásához. — E tárgyaláson
Békéssy kijelentette, hogy a város csak úgy
remélheti gimnáziumának államosítását, ha a
város 15 ezer frt évi fenntartási összeggel já-
rul az iskola költségeihez. A város által ki-
küldött bizottság a képviselőtestület jóváha-
gyása reményében bele is ment a 15 ezer
forint hozzájárulás felajánlásába; de a kép-
viselőtestület csak 10,000 frt évi hozzájárú-
lást szavazott meg. A város nevében ma járt
Burián polgármester és Sima Ferenc or-
szágos képviselő Eötvös Loránd közoktatás-
ügyi miniszternél, kérve a minisztert, hogy
a városnak évi 10,000 frt hozzájárulása mel-
lett vegye a szentesi főgimnáziumot állami
kezelés alá. A miniszter a küldöttséget igen

szívélyesen fogadta. — S mindön Sima Ferencz országos képviselő előadta, hogy Szentes közoktatásügyi célra soha nem részesült semmi állami segélyben, pedig a város nem a köteles 5% adó, hanem 30% évi adóval járul iskolái fentartásához; de a város e rendkívüli terheletés dacára most se járulna a kormányhoz ha iskolái és óvodái szaporítása érdekében most is közel 50 ezer forint befektetésnek és az elemi iskolánál, óvodánál a tanerők szaporítása által évi újabb pár ezer forint kiadásnak nem nézne elé, — a miniszter kijelentette, hogy 1894/5-ik tanévre nem biztosíthatja a várost, hogy a gimnáziumot állami kezelés alá veszi; de ha a város a felszereléseit átadja és évenként 10000 forinttal járul a fentartási költséghez, akkor az 1895/6-ik évre már át veszi az állam. Kiemelte Eötvös miniszter, hogy oly város, mint Szentes, mely óriási áldozattal járul a közoktatás céljaihoz, számíthat az ő támogatására, annival is inkább, mert neki célja az, hogy ott, ahol kell könnyíttessék a városok terhét. A küldöttség nagy meglepéssel bucsuzott el a minisztertől.

A szentesi villanyvilágítás.

Szentes város közönségének az az akarata, hogy a város utcái és közterei jobban legyenek világítva: nehezen bír a megvalósulás stádiumába jutni. Ha egy alkalmazkodni tudó, modern értelemben vett élelmes ember volna a vállalkozó, nem egy ellenzéki országgyűlési képviselő, már azóta régen szólna a villany pazar fényét Szentes utcáin; azonban a tisztelt vármegye és Fascho Moys ur bölcsességével kormányozó belügyminiszterium, minden lehető akadályt megtesz, hogy valamiképpen megkíséreljék Sima Ferencz kedvét elvenni attól a törekvéstől, hogy Szentes villanyvilágítása az ő alkotó tehetségének legyen eredménye. De hiába minden erre való igyekezet, Sima Ferencz nem lehet kifárasztani. Nem olyan anyagból van gyurva. Ha kitűzi a célt valamire, addig nem szűnik meg küzdeni, míg azt meg nem valósítja. Így van a szentesi villanyvilágítással is, melynek szerződésétől újból megtagadta a miniszter a jóváhagyást.

Ime itt a tisztelt belügyminiszter ur rendelete: „Szentes város képviselőtestülete folyó évi április hó 16-án 86. sz. a. hozott határozatával a vá-

ros villanyvilágítására Sima Ferencz képviselőtestületi taggal kötött szerződés szövegét megállapította.

Ezen határozatot az 1886. XXII. t.-cz. 24. §-a pontja értelmében és Bánfalvi Lajos szentesi lakos fellebbezése folytán a vármegye törvényhatósági bizottsága, folyó évi május hó 22-én és folytatva tartott közgyűlésén felülvizsgálat alá vévén, 216. sz. a. hozott határozatában a képviselőtestület határozatától a jóváhagyást megtagadta és a várost a szerződés módosítására utasította; mert a szerződés azon intézkedéseit, hogy a vezetékekhez szükséges oszlopok költségei a város által viseltessenek, továbbá hogy a vállalkozónak a magánosok részére szolgáltatandó villanyerő tekintetében is kizárólagos jog biztosított, a város vagyoni érdekére nézve sérelmesnek tartotta.

A törvényhatósági bizottság ezen határozata, Bánfalvi Lajos szentesi lakos által és a város polgármestere által másrésztől beadott fellebbezések folytán, a múlt hó 25-én 6169. sz. a. kelt alispáni jelentéssel hozzám felterjesztvén, a most idézett határozatot, az abban első helyen felhozott indokokon kívül, még az alább felhozandó indokoknál fogva is helyben hagyom.

A szerződés 5 pontjában foglalt azon intézkedés, hogy új lámpák felállítására a vállalkozó az előbbeni szerződési tervezettől eltérőleg csak akkor kötelezhető, ha a megrendelés egyszerre legalább 50 lámpára tételik meg, a városra sérelmes és ezért a szerződésből kihagyandó.

Ennélfogva ezen intézkedés törlendő és ellenkezőleg kimondandó, hogy szünetelés esetén; bármi okból történjék is az, a bírságolás alkalmazandó.

Helytelen és önmagában ellentmondást tartalmaz ezen pontnak azon intézkedése is, hogy a villanyvilágítás szünetelése esetén a városnak világítását a vállalkozó más világító szerrel, saját költségén tartozik eszközölni és ezért a villanyvilágításért járó díjnál többet nem követelhet.

E helyett kimondandó, hogy a villanyvilágítás szünetelése esetén, vállalkozó a város világítását más világító szerrel, saját költségén tartozik eszközölni és ezért a várostól semminemű kárpótást nem igényelhet.

A 14. pont, mely szerint tiszta holdvilágos éjszakában a vállalkozó világítani nem köteles, de ha a holdvilág bármi okból megszűnnék a világítás eszközlendő a fentebb idézett rendeletnek szintén nem felel meg és nem helyes; mert ily szövegezés

mellett gyakran nézet eltérések merülhetnek fel a villanyvilágítás szükségessége tekintetében.

Helytelen ezen pont továbbá azért is, mert nincs benne kimondva, hogy a világításnak ily módon szünetelése esetén díj nem jár.

Mindezekről a vármegye közönségét az iratok visszakzárása mellett további eljárás végett értesitem. Budapest. 1894. évi aug hó 2-án.

Hieronymy.*

Nem is szólunk arról, hogy ez a rendelet homlok-egyenest ellenkezik a belügyminiszternek e tárgyban első ízben elfoglalt álláspontjával. Hát hiszen a belügyminiszter urnak jogában áll játszani tetszés szerint a maga felfogásával és eszével, ehhez semmi közünk; de azt tudjuk, hogy Sima Ferencz már pár héttel ezelőtt tudta, hogy Fascho Moys ur esze után mikeppen intézi el Hieronymy ezt az ügyet, s már akkor megmondta, hogy most már csak azért is lesz villanyvilágítás. Sima elfogadja a miniszter ur gáncsait és megkötöti ennek alapján a szerződést és amint a városi képviselőtestület ezt letárgyalta nem várva semmi további jóváhagyást, saját rizikójára azonnal hozzá is fog a berendezéshez. Ez iránt már fel is hívta a vele szerződéses viszonyban álló gyárakat, melyek még e hóban hozzá fognak az építéshez és úgy legkésőbb decz. 1-re villany fog világítani Szentesen.

Az idegen növény gyümölcse.

Hódmező-Vásárhelyen újra felütötte fejét a munkás mozgalom. Alig hogy eltávozott hadgyakorlatokra az ott allomáson levő huszárság, már is oly fenyegető jelleget kezdett öltetni a városban a munkások magatartása, hogy a belügyminiszter oda táviratilag volt kénytelen katonaságot rendelni.

Az idők szomorú jele hogy maga a magyar embert sem a becsület és az ebből folyó törvénytisztelet, de csakis egyenesen a nyers erő képes már egyes helyeken féken tartani.

Es ez a világos jelenség nyíltan mutatja, legjobban igazolja azt, hogy a hazánkban mutatkozni kezdő, ugynevezett: szocializmus, nem egy joga ért s kívánalmainak respektáltatásáért felkiáltó elemnek mozgalma, de csakis egy idegenből szított lelketlen izgatásnak a következménye.

Tagadhatlan, hogy egyes helyeken egykor-más-kor, lelketlennek is méltán nevezhető elbánásban részesültek a munkások egyesei; az is tagadhatlan, hogy az utóbbi időkben sok levén a munkás, a gaz-

A „SZENTESI LAP” TÁRCÁJA.

Föl-föl viharzik . . .

Föl-föl viharzik bús szívemben
Egy komor, tépő fájdalom:
Miért kell nekem e világon
Sors üldözöttén bolyganom?

Mint egy „Bolygó Hollandi” én is
Nyugalmat, békét nem lelek,
Járok, kelek örökös búkkal
Egy elsüllyedt világ felett.

Lelkem hiába tör előre,
Czél már nem ér, tudom, soha;
Örök sorsom, mint Sisiphusé:
A hasztalan való munka . . .

Hiába van ifjú szívemben
A sok fellengző, büszke vágy,
Szép indulat, nagy szenvedélyek,
Nekem az „Éden” délibáb.

A cél ölén a tiszta békét
Elérnem s birnom nem lehet:
Siker nélkül, bár nagy tusák közt,
Bolyongom át az életet.

Kovács József.

Praktikusság.

Irta: Kovács Á.

Pista csak ettől félt. Szívesen elment volna ő már máskor is a nagybácsihoz, mert tudva, hogy bajszos lettire nem kergeti ki a házból. — Ő is szólna hozzá valamit — csak azt ne terjesztenék róla unos-untalan, hogy növényevő. Mit fog ő ott csinálni, ahol még jól sem lakhat? Mert az bizonyos, hogy ő nem fog abból a növényből enni, in-

kább megszökik. Ő azt nem tudja elviselni. Ő húshoz van szokva, az ő gyomra meg nem igen vett be zöldség-félet. Az bizonyosan elfog romolni az ilyen nem belé való ételektől. A dolog ilyen valóságától nagyon félt Pista, nem csoda hát, ha egyre ösztökölte a kocsist, mondaná el: mit tud a dolog felől?

— Hát könyörgön alássan, — szolt megköszörülve a torkát Jancsi — én nemsokat tudok felőle. Nem is láttam még, hogy mit eszik az uram, így nem is tudhatok semmit de azt határozottan állíthatom, hogy nekem mindig tisztességesen kijárt, ha nem is mindennap a hus, hanem, amint szokott lenni: egyszer e z, másszor a z, ahogy jön.

Pista némileg megvolt nyugtatva, mert gondolta, ha a szolgának jut, neki is jut, ha mindjárt pénzért is. De mikor a kocsiból kiszállva nagybácsiát és még két vendégét egy nagy táj tejszűzöld-bab mellett látta, bizony csak az jutott eszébe, hogy jobb volna nem itt lenni.

— Isten hozott kölyök! Hát csak nem tettett meglátogatni nagybátyádat hívás nélkül, ugye? Pista nem felelt. Biz ő egy kicsit mérges volt, még összetalálta volna szidni a nagybácsit, hát inkább nem szolt egy szót! sem.

— Ül le no! — kínálá bátyja — osztán egyél! Lássuk, szereted-e még a potyát?

Potyát? Hát mikor szerette ő azt? Egészen felháborodott, enni sem tudott.

— Egyél már no! Lásd, hisz e z e k is szeretik a potyát!

A vendégek felugrottak az asztaltól, mérges tekintetű vetettek az öregre s kihívóan kérdezték:

— Uram, kit ért ön „ezek” alatt?

— Kentekeket!

— Uram, ez sértés!

— A mint tetszik!

— Holnap itt lesznek segédeink.

— Nyitva lesz a kapu, mint rendesen.

Azzal hátat fordított a vendégeknek, azok meg úgy elloholtak köszönés nélkül, mint Szent Pál az oláhoktól. Ott hagyták az öregot a faképnél. Az pedig barátságos arcot öltött, odament Pistához, megölelte s azt mondta, hogy „szerbusz!”

Pista nagyot bámult a hirtelen történt metamorfózison. Micsoda ember ez? kérde önmagától.

— Hát eszedben van-e még a potya-szó mi?

— Biz az nagybátyám nem éppen jól esett.

— Magam is úgy akartam, hogy ne essék jól.

Azzal betuszkolta öcscsét egy másik szobába, ahol Pista orrát valami peccsenyeszag-féle ütötte meg,

— Ül le no! mindjárt meg lesz terítve —

szolt az öreg, ugy-e csodálkozol, ha majd peccsenyéstál lesz előtted, lásd ezért mondtam és azt a potyasztót, hogy elmenjen az étvágyad és ne egyél abból a zöldségből, hiszen tudom, gyűlölöd velem együtt. Ugy-e bámulsz? mert azt híresztelték rólam, hogy vegetáriánus vagyok, hogy meg nem eszem a húst. Dehogy is nem! De hát, tudod, ha az ember nyílt házat tart, sok czimborája akad. Ellepik az egész házat szizere hadakkal s felemésztenék a Darius kincsét is. Hát, tudod, gondoltam egyet: vegetáriánus leszek. Ha jöttek vendégek, csak növény-félet főztem nekik s azt híreszteltem, hogy orvosom megtiltotta a hús evését.

— Nosza azonnal elmaradoztak az én vendégeim s híresztelték urbi et orbi, hogy én vegetáriánus vagyok, magam meg jól nevetek a markomban — Lásd, ilyen a fifikus ember!

S azzal mitsem törődve az összes növénynyel, zöldséggel, a legnagyobb étvágygyal fogyasztotta a menut. Pista azonban nem nyugodott addig, míg meg nem kérdezte bátyjától, hogy miért sértette meg vendégeit.

— Azért — válaszolt bátyja — mert nem akartak elmenni, én pedig éhes voltam. Így sokott ez mindennap történni. Addig nem mennek el, míg össze nem veszek velük, de azért mindennap eljönnek újra, majd meglátod, holnap is itt lesznek. Azt hiszed megharagudtak? oh nem! Csak legyen mit enni. Az meg lesz! Jó tajta tökkáposzta. Jó az ilyen potya-frátereknek az is majd megújítják egyszer a sok zöldséget — hus nélkül s elmaradoznak a házamtól.

Hát nem praktikusság ez?

(Vége.)

dasági gépek igénybevétele miatt azonban kevés a munka, a szegényebb néposztályra nézve nehezebbé vált a megélhetés lehetősége és az is tagadhatlan, hogy az év egyes szakáiban, bizony nem egy két napot volt kénytelen a szegény munkás, vagy szerfölött csekély munkabér mellett vagy pedig teljesen foglalkozás nélkül tölteni; — ámde mindezek oly jelenségek, a melyek kiszajtolhatták ugyan a munkásnép kebeléből a fájdalmas jajjokat, de arra még sem vezethették, hogy ez a társadalmi rend megbontására törjön.

A hőmező-vásárhelyi munkás-mozgalom ez újabb megnyilatkozása azonban, egyenesen arról győző meg bennünket, hogy ott immár, nem a jog, a törvény és a méltányosság határain belül akarja magát a munkások csoportja sorsának javítására érvényesíteni, de egyenesen ezek ellen és csak alkalomra vár, hogy erejében rejlő hatalmát pár órán keresztül érvényesíthesse.

Pár órán keresztül; mert a mai világrend elég hatalmas még ahhoz, hogy magát bármily támadással szemben is megvédje.

Ámde mit fog eredményezni a munkások mozgalmának ily alakbani megnyilatkozása? Fog-e majd sorsukon enyhíteni? Fog-e csak némi javulást is előidézhetni.

Erre határozott nemmel kell felelnünk.

Hiszen a magyarországi szociálistákat, a kik földosztásról miről álmodoztak, még a külföldi szociálisták is gunnyal illették akkor, midőn arról vettek tudomást, hogy ezek itt földbirtokosok akarnak lenni és nem oda törekednek, hogy kincsét birtokát mindenki, csakis két kezi munkája eredményében tekintse.

Volt Magyarországon már egyszer oly jelenség, mely a magyar munkásnépet a törvényes jogrend ellen felkeltette. Igen, volt oly jelenség midőn egy egész hatalmas hadsereggé alakult a magyarországi munkásnép és tüzzel-vassal ment neki mindannak, a mit a törvény előbb alkotott, szentesített.

Annak a munkás-háborúnak az élén akkor egy Dósa György állott, a kit annak idejében, vitézségeért a király is aranylánczról lecsüngő aranykeresztel jutalmazott meg és egy hadsereg szervezésével is megbízott.

És mi történt mégis?

Az hogy midőn ez, a törökök ellen gyűjtött hatalmas hadsereggel nem a török ellen de a munkásnép urai ellen indult és a fennálló törvények megdöntésére, egy gazán hatalmas, rajongásig fanatizált és munkásokból szervezett hadsereggel rendelkezett: leveretett, maga és vezérei a legborzasztóbb módon kivégeztetvén, a munkásnép sorsa az előbenninél ezerszerre elviselhetetlenebbé vált.

Hiszen ezután hozatott az akkori magyar országgyűlés által, az a valóban emberségtelen és igazán kegyetlen jobbágy-törvény, a melynek ígája alatt miután majdnem 4 száz évig sineslett a magyar, az alól csakis Kossuth Lajos lángelképének köszönhetjük a teljes felszabadulást.

Igen, ezután súlyodt odáig a szegény magyar jobbágy, a szegény magyar paraszt, hogy: urának valóságos igavonó jószágá, birtoka lett; urát illetve ura birtokát annak engedelmé nélkül, ha ez agyon kintozta is, soha el nem hagyhatta. Birtoka nem volt, az adót azonban csakis ő fizette. Ha fia volt a szegény jobbágy, ura elküldhette azt szabadon a maga fia helyett katonának. Sőt a szegény parasztnak csak is azt a leányt volt szabad feleségül is venni, a kit ura megegedett neki.

... A földes ur a jobbágyot ha még 70 éves volt is megkorbácsoltathatta stb. stb.

Ime! Ily eredményeket szült egykor az erőszakoskodás, a törvényes jogrend elleni felkelés: a társadalmi rend ellen intézett támadás.

A mai munkás mozgalom, ha még igazán jogos is az, mégis szörnyen megboszulhatja magát, ha nem a törvény korlátain belül, de a jogrend kívül keresi és akar a megtalálni a maga létökainak, sérelmeinek orvoslását.

Régi bár de igaz közmondás: — hogy minden hatás visszahatást szül. Ha a munkások erőszakoskodni fognak, az állam is erőszakhoz fog nyulni. És ha a mai szabad magyar hazából csendőr állam lesz, ha a mai állapotok rosszabbra fordulnak és még a családi szentélyig is el fog érhetni a zsan-dár keze és újból bekövetkezik az az idő, hogy az édes magyar haza földjén még a falnak is füle kezd lenni; ezért a felelősség Isten és ember előtt a mun-

kás mozgalmak vezetőit fogja érni, a kik elég lelketlenek oda nem hatni, hogy a magyar munkás magát törvénytelenésekre ragadtatni ne engedje.

Magyarország népe eddig becsületességéről, törhetlen hazafiságáról és senkiét nem kívánó büszke jelleméről volt híres.

Népünk lelkülete még ma sem változott meg. Ma is a büszke Árpád jellemének örököse még a magyar.

Nem kívánja ennek óriási tulnyomó nagy része senkiét, magát azonban mindenik féltékenyen őrzi. Két kezi munkája után akar ez megélni csakis és nem alamizsnaként jövő adományokra tájta a száját.

Belátja azt a magyar ember bölcsen, hogy a társadalom egy oly test, a melyen minden egyes osztálynak ép úgy meg van a maga hivatása, mint az emberi test minden egyes tagjának. S valamint az ember a fülein nem járhat, mert a fülnek a hallás a hivatása, ép uagy a hivatalnok osztály nem a földművelésre, de a maga hivatási köre betöltésére van hivatva; mert sem az intelligens osztály nem töltheti be a földmives osztály szerepét, sem a földmives osztály nem képes arra, hogy az intelligens osztály szerepét betöltse.

Es valamint az órában minden egyes kerék csak a maga helyén felel meg a célnak, ugy a társadalmi rendet is, csak azok a tényezők képesek igazgatni, a melyek erre hivatvák, fönttartani és ápolni szinte csak azok, a melyek erre hivatvák.

Es valamint rendtelenség áll be valamely gépezetben azonnal, mihelyt annak alkotórészei nem megfelelőleg vannak összeállítva, ugy szintén csak egy óriási rendtelenség jöhet létre akkor ha a szociálisták képzelet álmái valaha megvalósulnának; mert hiányzana köz-zülök a vezetésre hivatott elem és annak tekintélye. E nélkül pedig intézmény fönn nem állhat.

Mind oly dolgok ezek, a melyekkel a mi munkásainknak is komolyan kell számolni; mert ezek figyelmen kívül hagyása nélkül csakis delibáb-szerű álmokképek után futkosnak, a melyekre pedig kárba-vesztett dolog minden egyes lépés.

Ha bajok van, megvan annak az utja, hogy orvoslást nyerhessenek, van még forum, van még törvény Magyarországon, a mely mindenkinek parancsol, de a mely olyan mint a tükör, hogy: mindenkiel szemben egyforma.

Ennek oltalmát vegyék igénybe Ehhez forduljanak s ehhez emeljék fel szavokat. Fejtsék ki és körvonalazzák a törvényes fórumok előtt kívánalmaikat, mutassanak reá élénk színekkel helyzetök tarthatatlanságára s Magyarország törvényhozása bizonytalanságára; mert nem foghat elzárkózni az elől, hogy a magyar haza egyik legszámottevőbb elemének kívánságát figyelemre ne méltassa és a haza boldogíthatásának előmozdításáért érettek is megtegyen a méltányosság és jogosság határain belül minden lehető.

Igy azonban nem tehet semmit, mert hiszen csak azt tudják, hogy zajognak, de hogy mi az a sérelem a mely őket erre készíti, az bizony még csak: tanulmányozás tárgyát képezi.

A fönt körvonalazottak lefestésével mozdítsák előczéljukat s nyilatkozzanak meg a törvény keretén belül, ugy czélt fognak érni, másként azonban soha.

E sorok írója is édes gyermeke a hazának. És e sorok írójának is az képezi boldogsága tündér álmait, hogy boldognak lássa Magyarországot minden polgárát. Ámde mint olyan, a ki életét eszmékért, önzelen-séggel áldozta fel, legjobban tudja, hogy a magyar haza munkás osztályát csakis ugy lehet boldogítani, ha ez soha, egy pillanatig sem fog megelégedezni arról, hogy Magyarországon a törvényes jogrendet megtisztelni mindenki tartozik.

Kárhóztatandó tehát az olyféle mozgalom, mint a minőt H.-M.-Vásárhelyen is látunk megnyilatkozni, mert az ilyen csakis az árvák és özvegyek számát fogja szaporítani a nyomorral együtt, de népünk javára jól eredményezni nem foghat soha.

Ne feleljük ezt el; mert a hazaárulás bűnét követi el az, a ki a magyar nép előtt oly eszméket fejteget, a melyet megvalósítani a törvényes jogrend sohasem engedhet.

Magyar nép! Halld és sziveld meg tehát ez intő szavakat; mert szivem szeretete szöll ezekben hozzád, az pedig téged a föld legboldogabb népévé ohajt tenni.

Nem lenne nyugodt sirom álma sem, ha neked valaha rosszat montam volna; azért sziveld meg szavaimat most is.

Helyi és vegyes hírek.

— **Az új főispán.** Lapunk adott legelőször hírt arról, hogy Csongrádmegye főispánjává Simoncsics Béla Tolnamegye alispánja fog kinevezettni. Simoncsics azonban a legutóbbi napokban a tolnamegyei főispáni állásra vétetett kombinációba s így bár neki Csongrádmegye főispánná való kinevezetése a miniszter tanácson is keresztül ment, utóbb Tolnamegyébe lett jelöltetése folytán a csongrádmegyei főispánságra más személyi kombináció lépett előtérbe, mely — mint biztos forrás után irhatjuk már Vadnay Andor miniszteri osztály tanácsos személyében megoldást is nyert. Dr. Vadnay Andornak megyénk főispánjává leendő kinevezetése iránt már megtétele a fölterjesztés ő felségéhez. Az új főispán valószínűleg még e hó végén meg is tartja installaczióját. Végre tehát megoldást nyer a közel egy év óta huzodó főispán krízis, s megoldást nyer ugy, amint azt mi és velünk a vármegye nagy többsége ohajtja, hogy: a főispán nem taktázni fog köztünk, hanem lelke egész erejével a béke és rend helyre állításáért fog küzdeni. Célját elfogja érni; mert ezen törekvésében mi is támogatni fogjuk lelkünk egész erejével.

— **Letelik az is.** Pintér Gyulát a „Szentesi Lap“ szerkesztőjét két és fél havi fogház büntetéssel sulytották — Csató alispán ellen elkövetett sajtóvétség czimén. Pintér folyó hó 11-én szabadul ki, jön haza és mint főmunkatárs foglalja el állását a „Szentesi Lap“-nál.

— **A Sima és társai** czimű gőzmalom és gépjavitóműhely tulajdonos cég, miután a társak, Novobáczky Győző részét megváltották, továbbra Sima Ferencz és társa czim alatt szerepel. E szerint a cég Sima Ferencz és Hegyi Antalból áll.

— **Liszt üzletek.** A Sima-féle gőzmalom most egyszerre négy nagyobb liszt kereskedést nyit meg. Egyet Szentesen, másodikat Csongrádon, harmadikat Kun-Szent-Mártonban, negyediket Mindszenten. A cégnek törekvése az, hogy teljesen kiszorítsa a helybeli és közeli piacokról a román búzával pancsolt liszteket.

— **A temesvár-nagy-szentmihályi vasútépítés engedélyezésének tárgyalása** f. hó 14-én lesz. Az engedélyezési tárgyalás befejezése után az építés azonnal meg fog kezdetni.

— **Helyreigazítás.** Lapunk pénteki számában, midőn a Kósa József hazánál kiűtött tüzről referálunk, azt irtuk, hogy a házbeliek a gyujtogatással Pászti Imrénét gyanusítják. Pászti Imréné azonban annak kijelentésére kért fel bennünket, hogy az ellen a ki róla ezt a becsületét mélyen sértő hírt terjesztette, ő már a bíróságnál megtette a kellő lépéseket. Mivel lapunk becsületében sérteni senkit nem akar, azért e helyreigazításnak készséggel adunk helyet.

— **Öngyilkossági kísérlet.** Egy 70 éves ember akarta magától tegnap délelőtt könnyelműen eldobni az életet, a kit a családi viszonyok kergettek öngyilkosságba. Tettét azonban nem hajthatta végre; mert mielőtt bevégezhetné volna végzetes tettet hozzátartozói ebben megakadályozták. Horváth Zsigmond a neve ennek a szegény öreg embernek, a ki tegnap a II. tizedbeli 779. sz. alatti lakásán beretvával felvágta ereit a balkarján. Az ép erre járó városi főorvos, dr. László Vilmosnak azonban gyorsan alkalmazott orvosi segélye, elhárította a veszélyt, s így a fölgyógyuláshoz alapos remény van. Horváth Zsigmondot a városi kórházban ápolják.

— **Egy ének-társulat kudarcza.** Pesti Ilyés jeles színtársulata után, egy énektársulat kezdte boldogítani Szentest a Kass-féle vendéglőben. A jeles énektársulat azonban nem tudott zöldre vergődni városunkban sehogysem; mert eltekintve attól, hogy minden egyes „művész“ fellépte után tányérozott, még a Kass-vendéglő vendégeit 40 kros belépti jegyekkel is boldogítani kezdte. A rendőrség azonban neszét vette e jogtalan adóztatásnak, és az ének-társulat ennek következtében hétfő óta nem boldogítja már. német énekeivel többé a szentesieket, de szerencsét próbálni egy jobb hazába zónázott.

— **Tulajdonos kerestetik.** A városi bítang-akolban 1 drb. lud és 1 malacz őriztetik, A tulajdonos a kellő igazolás mellett a rendőrkapitány-ság útján mindkettőt átveheti.

— **Bábaképzés.** A nagyvárad bábaképző intézetbe, illetve az ottani téli tanfolyamra, az állam segélyt élvezni óhajtok jelentkezése immár megkezdődött. A kik állam segélyt óhajtanak élvezni, azok szept. 1-ig ezért, keresztlevél, erkölcsi és szegénységi bizonyítvánnyal ellátott kérelmeiket, melyek a nm. vallás és közoktatásügyi miniszter urhoz címzendők dr. Konrád Márk igazgató ur útján — folyamodhatnak.

— **Pozsony és a miniszterek diszpolgársága.** A mai világban nem az kezd már újság lenni, hogy valakit diszpolgárrá választanak, hanem az, ha merészel még akadni egy-egy olyan város, amelyik elég balga (!) egy hatalmas és koczok osztogatására képes minisztert diszpolgárává meg nem választani. A sok város és község után, Pozsony városában is csak akadtak olyan pákulczok, a kik Wekerlét és társait a város diszpolgárává megválasztani elhatározták. — Az eszméből test lett: A választás megtörtént. Amde itt az a különös dolog is megtörtént, hogy Havlicsek Vincze plebános, a választásban egy kis hibát merészelt észrevenni a kréta körül és merészelt annyira vakmerő lenni, hogy nem törődve azzal, miszerint így már örökre vége annak, hogy ő a Wekerle-kormány kezelméből még püspök is lehessen: megfelelőbezte ezt a választást és reá mutatott arra, hogy bizony Pozsony városában csakis egy frakcio diszpolgára Wekerle, Szilágyi és Csáky, nem pedig az egész városé; mert ha azt a diszpolgárságról szóló indítványt nemcsak 24 órával, a közgyűlés előtt, titokban közölték volna a város képviselőivel, és nem mindjárt az ülés elején, a mikor a város atyáinak nagyrésze jelen még nem is volt, tárgyaltak volna le hát bizony még az is körülbelül megeshetett volna, hogy e választás nemcsak egyhangulag nem megy át — de még az indítványt talán le is szavazták volna a rajongásig lelkesülő városatyák. . . . ! Igazán kíváncsiak vagyunk, mit fog csinálni a kormány e föllebbezéssel szemben? Megsemmisíti-e a választást, vagy lesz erkölcsi ereje ezt a kétes értékű kitérés a Wekerle és társai dícsőségéhez, mint egyhangú lelkesedés szülte kitérését hozzáírni!? Indiscrét plebános! Ugyan, ugyan miért is nem hallgattál!?

— **Agyonütés miniszteri engedéllyel.** Erdekes kérvényező állított be a napokban Kállay Béni közös pénzügyminiszterhez Bihácsban Boszniában, a hol vizsgálati útja véget ért. A sok deputáció és instanciás falusi ember közül egyszer csak előlép egy öreg mohamedán paraszt s elmondja, hogy verekedés közben agyonütötte a fiát egy legény néhány évvel ezelőtt. Akkor a legényt becsukták pár évre s már le is ülte büntetését. Engedje meg neki tehát, a szomorodott színű apának a miniszter ur, hogy ő meg hadd üsse agyon azt a legényt hogy ekképen boszút álljon fia haláláért. De ha nem engedné meg legalább annyit parancsoljon meg a hatóságoknak, hogy más vidékre vigyék a gyilkost házával és minden ingóbingójával együtt.

A furcsa kérést persze nem teljesítheti a miniszter, mert ő nem hatalmazhat föl valakit arra, hogy az ellenségét egyszerűen agyonüsse. A jámbor mohamedán paraszt ebben semmi lehetetlent nem látott, mert azelőtt Boszniában is uralkodván a vérboszu az ilyesmi mehetett. A szigorú törvény persze véget vetett ennek, de az igazhívó bosnyák azt hitte, hogy a miniszter csinálja a törvényt hát megadhatja neki azt a szabadságot, hogy rövid uton a fia után küldhesse annak megölőjét.

— **Részegek összeírása.** Sajnos, nem Magyarországon történt, pedig itt is helyén volna; hanem Ausztriában a hol az alsó-ausztriai helytartóság elfogadta az országos közegészségügyi tanácsnok azt a javaslatát, hogy a kerületi főnökségek a notarius részeges egyéneket az egyes községekben szám szerint összeírják. Ezzel konstatálni kívánják, kik azon egyének, kik a közrendet zavarják, közmegebotránkozás keltének, és ittás állapotban elkövetet cselekményeiket a rendőri hatóságokkal és bíróságokkal összeütközésbe kerülnek és végül összeirandók azok is a kik részegségük következtében elszegényedtek. Hej! de csinos kis statisztika kerülne ki az ilyenből nálunk is.

A gabona-nyamtatás új módja. Egy kapuvári földbirtokos, könnyű és gyors módját találta fel a gabona-nyamtatásnak. Ez új módszer szerint naponta 4-5-ször több gabonát lehet elnyomtani, mint mostani mellett. Az egész titka abban áll hogy egy-egy kereszt gabonát hosszu deszkapadra fektetnek és kévéket egy rájuk fektetett deszkával leszorítva, kaszával levagdadják a szárról a kalászos részt és csak ezt szórják a lovak alá a szűrőre, míg a kévék szalmás része megmarad zsupnak. Így 6 ló alá 50 kereszt búzát is be lehet egy szerre ágyalni, a kalász lekasálása pedig oly gyorsan megy, hogy egy ember 4-5 perc alatt egy keresztel könnyen készen lehet. Azt az egypár kalászvesztéséget, mely ez eljárás mellett előfordul, bőven kárpótolja a gyors munka által elért nyereség.

— **Az igazságok elnök.** Egy párzsi újság jelenti hogy Casimir Perier felmentette az államszolgálat alól nagybátyját, touloni alprefektust, mert állásában mint rokonát nem léptetheti elő. Jól esik az ilyen hirt olvasni minálunk, a hol egy és ugyanazon miniszteriumban Pulszky Ágoston államtitkárnak van alárendelve a saját édesapja: Pulszky Ferencz, nemzeti muzeumi igazgató és édes testvére Pulszky Karoly, az országos képtár igazgatója, nem is számítva a többi atyafiságot és sógorságot.

A miskolci leány és a bilkei rabbi. A menyasszony Bilken (Bereg megye) született. Megszeretett egy miskolci ifjút, hát . . . kitérték a határidőt, hogy ekkor és ekkor Miskolcon egybekelnek. Az idő elérkezett. Vőlegény, menyasszony, az egész násznép együtt van. Csak egy dolog hiányzik az esküvő megtartásához: a születési bizonyítvány a bilkei rabbitól. Amde ez még mindig késik. Eltelik egy óra . . . a bizonyítvány nem érkezik. A násznép nyugtalan. A menyasszony, ki oly rég vágyodik már a boldog perc után, mikor szíve az ő szívével törvény szerint is egyesül — sir, zokog, könnyeivel áztatja a menyasszonyi fátyolt. A vőlegény dühös, szidja, átkozza a bilkei rabbit, a ki megígérte neki, hogy a bizonyítványt erre a napra okvetlenül elkül-

di, 25 frtot kért ez a . . . rabbi — szólt a vőlegény — a bizonyítványért; de én e rengeteg summa fizetését is megígértem neki, csak idejekorán küldje el azt — — és ime még most sincs itt! — Pedig hát a bilkei rabbi szavának állt, elküldte a bizonyítványt. Ime, most viszi a postás a drága levelet a nyugtalan és elkeseredett násznép közé. Na hála istennek, csak hogy itt van! Így sóhajtának föl megkönnyebült kebelük a nászvendégek. Most már mehetünk az esküvőre! Igen ám, de a postás ötven forint 65 krajcárt követel érte, mert a levél utánvétellel van feladva. A násznép sóbálványává változik! . . . Ennyi pénzt követelni egy születési bizonyítványért! Borzasztó! Mit csináljanak? Visszaküldjék? Akkor vége az esküvőnek. Keserű szívvel rakták össze a pénzt — mert szegénysorsuk — és elküldték azt Isten derék és önzetlen szolgálójának. Az esküvő megtörtént s azóta az izraeliták, ba valakit meg akarnak átkozni, csak annyit mondanak: Adjon neked esküvődre bizonyítványt — a bilkei rabbi!

Szerkesztői üzenet.

* Jóbarát. * A szives közreműködést kérjük. Ohaja teljesülni fog. Magánlevélben többet.

K. J. Békés-Gyula. Mielőtt levelünket vennéd, addig is fogadd üdvözetünket. Kérünk hogy legyen szerenczénk többször is. Ahol ennyi volt, ott többnek is kell lenni. Gondolj tehát reánk is.

Haszonbéres földek.

A tiszánagyrévi határban, egy darabban 125 hold, másik darabban 200 hold mentesített szántóföld, mindkét darab kellő épületekkel ellátva, haszonbérbe kiadó. Értekezni **Czi-bakházán Jurenák Józseffel**, a ki levélbeli megkeresésekre is a legszivesebben válaszol.

Berényi Ferencznek

Szent-Lászlóban 30 hold tanya-földje 3 évre haszonbérbe kiadandó; a feltételek megtud-1-3 hatók III. t. 566. szám alatt.

7739. 1894. Csongrádvármegye alispánjától.
Pályázati hirdetmény.

Szentes rendezett tanácsu városnál rendszerezített és 1000 forint évi fizetéssel javadalmazott második mérnöki állásra ezennel pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen tiszt állást elnyerni kívánják, hogy képesittségüket és erkölcsi magaviseletüket igazoló okmányokkal kellően felszerelt pályázati kérvényeiket folyó évi augusztus hó 21-ik napjának délután 5 órájáig hozzám nyujtsák be.

Szentes, 1894. Julius 31-én.

Dr. Csató Zsigmond,
alispán.

1-3

Gépműhely.

Alulirottak tisztelettel hozzuk a n. é. közönség b. tudomására, hogy Szentesen gőzmalmunk telepén gőzzel hajtott vasesztergákkal és vasgyalukkal felszerelt, a mai kor igényeinek megfelelő

GÉPMŰHELYT

rendeztünk be, melynek vezetésével egy budapesti elsőrangú gépgyárban alkalmazva volt művezetőt biztunk meg.

Gépműhelyünkben mindennemű gazdasági, ipar- és gőzgépek, szivattyúk, kutak tüzi fecskendők, új tüzszekevények, gőzhengerek furását, stb. ugyszinte **kazánkovács** munkát, valamint gépalkatrészek ujboli elkészítését és minden e szakmába vágó munkákat mérsékelt díjért elvállalunk.

Ugyancsak **GÉPMŰHELYÜNKBEN** rézöntvények gépalkatrészekhez nyers és kidolgozott állapotban jutányosan kaphatók.

Sima és Társa.